

Birgalikda ijtimoiy davlat sari!

№30

2024-yil

31-iyul, chorshanba

1918-yil

21-iyundan chiqsa boshlagan

O'zbekiston Ovozi

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

t.me/uzbekiston_ovozi_gazetası | facebook.com/uzbekistonovozi | instagram.com/uzbekiston_ovozi | www.uzbovozi.uz | info@uzbovozi.uz

✓ Сайлов — 2024

ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ ҚАТЪЙ КУРАШГА ТАЙЁР

**ҮТГАН ҲАФТАДА МАРКАЗИЙ
САЙЛОВ КОМИССИЯСИ 2024 ЙИЛ 26
ИЮЛДАН ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИ ДЕПУТАТЛАРИ
ВА МАҲАЛЛИЙ КЕНГАШЛАР
ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛОВЛАРИ БЎЙИЧА
САЙЛОВ КАМПАНИЯСИГА СТАРТ
БЕРИЛГАНИНИ ВА САЙЛОВ “МЕНИНГ
ТАНЛОВИМ – ОБОД ВАТАНИМ”
ШИОРИ ОСТИДА ЖОРИЙ ЙИЛНИНГ
27 ОКТЯБРИДА ЎТКАЗИЛИШИ ЭЪЛОН
ҚИЛИНДИ.**

Шу тариқа сиёсий партиялар яна бир муҳим тарихийлик касб этган сайловга тайёргарлик жаёнларини бошлаб юборди.

Шу ўринда бир жиҳатга тўхталиб ўтишимиз керак. Ҳар бир сайловнинг сиёсий мухитдан, мавжуд вазиятдан келиб чиқиб, ўзига хос жиҳатлари бўлади. Мазкур сайловнинг асосий ўзига хосликларидан бири унинг аралаш тизим асосида бўлишидадир.

Яъни, янгилангандай сайлов қонунчилигимизга кўра, тарихимизда биринчи марта депутатлар сайлови аралаш, яъни, мажоритар-пропорционал тизим асосида ўтади. Депутатларниң 75 нафари бевосита мажоритар тизим асосида, яъни, сайловчилар аниқ шахсларга овоз бериш йўли билан, қолган 75 нафари эса пропорционал тизим бўйича сиёсий партияларга берилган овозлар асосида сайданади.

27 июль куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг IX пленуми бўлиб ўтди. Унда Марказий сайлов комиссияси томонидан Олий Мажлис Қонунчиллик палатаси, Қоқаллопостон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов бўйича сайлов кампанияси бошлангани эълон қилиниши муносабати билан партиянинг ушбу сайловда иштирок этиши билан боғлик масалалар муҳока маэлумати берилди.

2

ДИЁРА – ОЛИМПИАДА ЧЕМПИОН!

Париж олимпиадасида Ўзбекистон делегацияси илк олтин медални қўлга киритди.

Медаль сохибаси Диёра Келдиёрова Ўзбекистон тарихида ёзги олимпиада ўйинларида олтин медални қўлга киритган илк аёл спортчи сифатида тарихдан жой олди. Бундан ташқари, у Ўзбекистон дзюодоси тарихида олимпиада олтин медалини қўлга киритган илк спортчи бўлди.

АОСИЙ СТАВКА 0,5 ФОИЗ БАНДГА ПАСАЙДИ

Марказий банк бошқарувининг навбатдаги ийғилишида МБ раиси Мамаризо Нурмуратов асосий ставкани 0,5 фоиз бандга пасайтириб, йиллик 13,5 фоиз даражасида белгилаш тўғрисида қарор қабул қилингани хақида маълумот берди ва бунинг сабаб-оқибатларини изоҳлади.

✓ Молия

НОТЎҒРИ ЯШАШ ОҚИБАТИ

Ортиқча вазн, семизлик Ўзбекистонда ҳам муаммога айланмоқда. Реклама бозорида оздирувчи дамлама-ю хандорилардан тортиб, оздирувчи ички кийимлар-у браслетларгача дуч келишимиз мумкин. Тиббиётда эса ошқозонда ўтказиладиган жарроҳлик амалиёти тобора оммалашаётир. Айниқса, аёллар ўртасида. Нима бўляпти ўзи? Масала қанчалик жиддий?

✓ Таклиф

ҲАШАМАТ:

МАҚТАНИШ ЭМАС, УЯЛИШ ВАҚТИ КЕЛДИ

Пахта йиғим-терими мавсумида таҳририят топшириғи асосида Янгийўл туманидаги бир хўжаликка боришига тўғри келди. Дипломатик корпус вакиллари учун ташкил қилинган тадбирни матбуотда ёритиш керак эди. Бу тадбир замиридаги мақсад нима бўлган, ҳали-ҳануз жавоб тополмайман, аммо тўрт тарафида пахтазор ястани ётган дала шийпонида меҳмонлар учун муҳайё қилинган ҳашамат, йиллар ўтибидики, кўз ўнгимдан кетмайди.

8

SAYLOV – 2024

ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ

Ўтган ҳафтада Марказий сайлов комиссияси 2024 йил 26 июлдан Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик палатаси депутатлари ва маҳаллий Кенгашлар депутатлари сайловлари бўйича сайлов кампаниясига старт берилганини ва сайлов "Менинг танловим – обод Ватаним" шиори остида жорий йилнинг 27 октябринда ўтказилиши ёълон қилинди.

Шу тариқа сиёсий партиялар яна бир мухим тарихийлик касб этган сайловга тайёргарлик жараёнларини бошлаб юборди.

Шу ўринда бир жиҳатга тұхталиб ўтишимиз керак. Ҳар бир сайловнинг сиёсий мұхитдан, мавжуд вазиятдан келип чиқып, ўзига хос жиҳатлари бўлади. Мазкур сайловнинг асосий ўзига хосликларидан бири унинг аралаш тизим асосида бўлишидадир.

Яъни, янгиланган сайлов қонунчилигимизга кўра, тарихимизда биринчи марта депутатлар сайлови аралаш, яъни, мажоритар-пропорционал тизим асосида ўтади. Депутатларнинг 75 нафари бевосита мажоритар тизим асосида, яъни, сайловчилар аниқ шахсларга овоз бериш ўйли билан, қолган 75 нафари эса пропорционал тизим бўйича сиёсий партияларга берилган овозлар асосида сайланади.

27 июль куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг IX пленуми бўлиб ўтди. Унда Марказий сайлов комиссияси томонидан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, Қорақалпоғистон Республикаси

Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов бўйича сайлов кампанияси бошлангани ёълон қилиниши муносабати билан партиянинг ушбу сайловда иштирок этиши билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Пленумда таъкидландики, янгиланган Конституциямизга, Сайлов кодексига мувофиқ мамлакатимизда илк бор аралаш тизимда ўтадиган сайлов Халқ демократик партияси учун жамиятимиздаги долзарб ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-хуқуқий масалалар бўйича янги таклиф-ташабbuslarни илгари суриш, дастурларимизни таомиллаштириш, халқимиз хоҳиш-иродасини амалга ошириш, кўпроқ депутатлик ўринларини кўлга киритишга шароит яратади.

Шуларга асосан пленумда Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг **сайловда иштирок этиши ҳақида яқдил қарор қабул қилинди**. Унга кўра, Марказий сайлов комиссиясига жорий йилги парламент кўйи палатаси ва халқ депутатлари Кенгашларига сайлов кампаниясида партиянинг иштирок этиши бўйича Сайлов кодексига мувофиқ ариза топширилиши қайд этилди.

Пленумда сайлов кампанияси даврида барча ташкилий-хуқуқий ишларни қатъий режа асосида, масъулият билан ташкил этиш мақсадида партия Марказий сайлов штабини тузиш ҳақида қарор ҳам қабул қилинди. Штабнинг вазифа ва ваколатлари белгиланди.

Сайлов жараёнларида самарали фаолият олиб бориш учун Қорақалпоғистон республика, вилоятлар, Тошкент шаҳар, туман ва шаҳар партия кенгашларида 5 августга қадар сайлов штабларини тузиш ва уларнинг самарали фаолият юритишини ташкил қилиш зарур.

Шу мuddат ичida, сайлов конунчилиги ва жарёнларини яхши биладиган, аввалги сайловларда иштирок этиб тажрибага эга бўлган, партиянинг сайловларда ғалаба қозониши учун куч ва имкониятларини аямайдиган партия фаоллари, фахрийлари ва эксперторларни сайлов штаблари таркибига киритиш ҳамда уларнинг фаолиятини ташкил қилишга кўмак кўрсатиш белгиланди.

Сайлов кодексининг 34, 69-моддаларига мувофиқ, сайлов комиссиясининг мажлисларида иштирок этиш ҳамда партия манфаатларини ифодалаш бўйича партия ваколатли вакили белгиланди.

Кампанияда партиянинг фаол ва муносиб иштирокини таъминлаш мақсадида асосий тадбирларнинг календарь режаси тасдиқланди.

Партия Марказий Кенгашида бевосита сайлов жараёнларига алоқадор бўлмаган масалаларда ҳам пленумлар бўлиб туради. Лекин бевосита сайловга алоқадор пленумларда сиз иштирокчилар нигоҳида бошқача рухни, ши joatni kўrasiz. Ушбу пленумда мен ўша нигоҳларни кўриб сергак тордим. Улар рақобатга шайланган, ғалабага чанқоқ нигоҳлардир.

Пленумда таъкидландики, янгиланган Конституциямизга, Сайлов кодексига мувофиқ мамлакатимизда илк бор аралаш тизимда ўтадиган сайлов Халқ демократик партияси учун жамиятимиздаги долзарб ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-хуқуқий масалалар бўйича янги таклиф-ташабbuslarни илгари суриш, дастурларни таомиллаштириш, халқимиз хоҳиш-иродасини билиш, кўпроқ депутатлик ўринларини кўлга киритишга шароит яратади.

Пленумда кўриб чиқилган масалалар ва қабул қилинган қарорлар ҳақида Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши раиси Улуғбек Иноятов махсус баёнот берди:

— Сайлов бизнинг партиямиз учун кенг имконият ва албатта, катта масъулиятдир. Сайлов жамиятимиздаги долзарб ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-хуқуқий масалалар бўйича янги таклиф-ташабbuslarни илгари суриш, дастурларимизни таомиллаштириш, халқимиз хоҳиш-иродасини амалга ошириш, кўпроқ депутатлик ўринларини қўлга киритишга шароит яратади.

Шуларга асосан 2024 йил 27 октябрь куни бўлиб ўтиши белгиланган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисингин Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашлар депутатлари сайловида Ўзбекистон Халқ демократик партияси Сайлов кодексига мувофиқ Марказий сайлов комиссиясига ариза топширишини маълум қилади.

Сайловларда фаолиятимизни ҳар жиҳатдан самарали ташкил этиш мақсадида партия Марказий сайлов штаби таркиби шакллантирилди ҳамда сайлов штабларини тузиш ва уларнинг самарали фаолият юритишини ташкил қилиш бўйича ҳам чоралар кўрамиз.

Сайловларда партиянинг фаол иштирокини таъминлаш мақсадида асосий тадбирларнинг календарь режаси ҳам ишлаб чиқилди.

Биз бу сайловга жиддий ва тизимли тайёргарлик кўрдик. Сайловда ғалаба қозониш, парламентда кўпроқ ўринга эга бўлиш, маҳаллий Кенгашлардаги депутатларнинг устунлигига эришиш учун астойдил ҳаракат қиласиз.

Аввалимбор, сайлов жараёнларида халқимизни бугунги кунда қизиқтираётган долзарб ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-хуқуқий, маданий-маърифий масалалардан келип чиқиб, ўз дастуримизни шакллантирамиз. Бунинг учун мамлакатимизнинг барча ҳудудларида партиянист етакчилари, фаоллар ва кўп минг сонли хайриҳоҳлар билан учрашувлар ўтказиб, таклифлар оламиз.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси халқимизнинг ишончини қозониш, юқори натижаларга эришиш учун курашишини маълум қиласиз.

ҚАТЪИЙ КУРАШГА ТАЙЁР

Халилла ЕШИМБЕТОВ,
Ўзбекистон ХДП
Қорабалоғистон
Республика кенгаши раиси:

– Конституциямизга мувофиқ, сайловнинг асосий субъекти сиёсий партиялар хисобланади. Сайлов партиялар учун, албатта, катта имконият. Бу йил биринчи марта парламент ва маҳаллий Кенгашларга сайловлар аралаш тизимда ўтади. Мамлакатимиз сиёсий майдонида ўзининг ўрни, мавкеига эга, барча сайловларда фаол қатнашиб келаётган партиямиз нуфузига муносиб иштирокни таъминлаш мухим. Барча тузилмаларимизнинг имкониятидан тўғри фойдалансан, кутилган натижага эришамиз, деб ишонаман.

Бу жараёнларда партияниң асосий кучи аъзоларимиз, бошлангич ташкотларимиз хисобланади. Қорабалоғистонлик партиядошларимиз номидан шуни айтишим керакки, сайлов жараёнларининг барча босқичларида фаол иштирок этамиз. Бунда биз тажрибага, аъзоларимиз ва фойдиларимизнинг салоҳиятимизга таянамиз.

Рустам КАЛАНОВ,
Олий Мажлис Сенати аъзоси,
Ўзбекистон ХДП фахрийси:

– Халқ демократик партияси ўзининг чукур илдиз отган анъаналярига эга, халқ ҳимоясига отланган партиядир. Ушбу партия катта-катта ишларни амалга оширган, яхши-яхши тажрибага эга. Буғун мана шу йигилишда ўтирган инсонларнинг юзидан нур ёғилиб турибди. Чунки буларнинг ҳаммаси халқ дарди билан, эллининг дуосини олган инсонлар. Бу баландпарвоз гап эмас. Халқ билан ишлаш ҳам, уларнинг кўнглини олиш ҳам осон эмас. Керак бўлса, ҳар бир хонадончага кириб бориб, “аралаш” сайлов тизими нима эканини тушунтириб беришимиш шарт.

Юртимиз иқтисодиёти кундан-кунга кўтирилиб бормоқда. Лекин шу билан бирга, табакаланиш ҳам кучайиб бораверади. Ана шундай паллада биз ўз электоратимизни ёлғизлатиб кўймасдан, ёнида бўлишимиз керак. Бекорга Конституцияда Ўзбекистон ижтимоий давлат, деб белгиланмаганини англатишимиз лозим. Биз ҳалқимиз учун, ҳақиқий ижтимоий сиёсат учун катта марраларга эришишимиз шарт. Бу партиянимиз учун ҳаёт-мамот масаласи. Эртага сайловчилар олдида, электоратимиз олдида юзимиз ёруғ бўлиши учун ҳаммамиз фидокорона меҳнат қилишимиз керак.

» МАМЛАКАТИМИЗ СИЁСИЙ МАЙДОНИДА ЎЗИНинг ўРНИ, МАВҚЕИГА ЭГА, БАРЧА САЙЛОВЛАРДА ФАОЛ ҚАТНАШИБ КЕЛАЁТГАН ПАРТИЯМИЗ НУФУЗИГА МУНОСИБ ИШТИРОКНИ ТАЪМИНЛАШ МУҲИМ. БАРЧА ТУЗИЛМАЛАРИМИЗНИНГ ИМКОНИЯТИДАН ТҮҒРИ ФОЙДАЛАНСАК, КУТИЛГАН НАТИЖАГА ЭРИШАМИЗ, ДЕБ ИШОНАМАН.

Эльмира БОСИТХОНОВА,
Соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари,
ЎзХДП Марказий Кенгаши аъзоси:

– Дунё сиёсий ҳаётида сайловлар жуда мухим воқеа хисобланади. Умуман, сиёсий партияларнинг фаолиятида сайловлар табиий жараён саналади. Мен баъзи масалаларга тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчидан, биз ўтган сайловда йўл қўйган хатоларимиз, бой берган имкониятларимизни чукур таҳлил қилишимиз керак.

Иккинчидан, партия раисидан тортиб, то энг қуий тизимдаги масъулларимизгача ҳаммамиз сайлов жаҳаёнларига профессионал ёндашибимиз керак. Бунда, албатта, ҳар бир хатти-харакатимиз сиёсий технологияларга асосланган, сайлов қонунчилигига мувофиқ бўлиши керак.

Хозирги ёшлигарга катта-катта текстлар билан, узоқ давом этадиган маърузалар билан кўзланган натижага эришиб бўлмайди. Уларга тарғиботни қисқа, аниқ ва жозибадор қилиб олиб боришимиш керак бўлади. Ёшлигар ўзи танлаган номзодни ҳимоя қила оладиган, ўзи ишонган ғояни бошқаларга сингдира оладиган бўлиши мухим.

Сайлов демократик жаҳаён ва унда халқ иштирок этади. Бизнинг партиямиз номида шуларнинг ҳаммаси мужассам – Халқ демократик партияси. Шундай мухим паллада бизга катта галаба керак.

Малика ҚОДИРХОНОВА,
Олий Мажлис Сенати аъзоси:

– Йиғилишда қатнашаётгандар бу йилги сайлов ўзгача руҳда ўтишини таъкидлашди. Мен бу фикрга кўшиламан. Сабаби, сиёсий фаоллик ўсиб бормоқда, сайловга муносабат ҳам анча ўзгарган.

Бу сайловда баъзи жихатларга эътибор беришимиз керак, деб ўйлайман. Хусусан, аёлларнинг иштирокига алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Ўзбекистон аҳолисининг деярли ярмини аёллар ташкил қиласди. Буғунги кунда халқаро майдонда қарорлар қабул қилишда аёлларнинг иштироки сезиларли даражада ўсиб бормоқда.

Халқ демократик партияси кўйидан тортиб, энг юкоригача бўлган ҳар бир бўғинда аёлларнинг қамрови бўйича республикамизда етакчилардан хисобланади. БМТнинг “Сиёсатдаги аёллар” рейтингидага Ўзбекистон ТОП-50 га кираган. Ишончим комилки, бу йилги сайлов натижаларидан кейин Ўзбекистон ТОП-10 га киради. Бу йилги сайловлардан бошлаб аёлларнинг улуши 40 фоиздан кам бўлмаслиги Конституциямизда белгилаб қўйилган.

Бизнинг партиямиздан бутун Ўзбекистон, дунё таниган, хурмат қилган аёл сиёсатчилар етишиб чиқкан. Бу анъана давом этади ва биз ғолиблар сафида бўламиш, деб ишонаман.

Шоҳида ШОВҚИЕВА,
Ёшлар парламенти аъзоси,
Ўзбекистон ХДП фаоли:

– Олий Мажлис Конунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашлар депутатлари сайловида Халқ демократик партиясининг иштирок этишига оид масалаларни мухокамасига гувоҳ бўлиб турибман. Сайлов барча партиялар қаторида бизнинг партиямиз учун ҳам сиёсий майдонда қандай кучга эта эканимизни намоён этишда мухим мезон бўлиб хизмат қиласди.

Биз ёшлигар жараённинг буғунги кунидан то сайлов якунига қадар биргаликда фаол иштирок этишига ҳамда сафимизда бўлиши истаган ёшлигарга устоzlаримизнинг қўмак ва маслаҳатларини етказишига, елкама-елка туришга вайзда берамиз. Бунинг учун кўпимиздан келган барча имкониятимизни сафарбар этамиз.

ОРИТЧА ВАЗН, СЕМИЗЛИК ЎЗБЕКИСТОНДА ҲАМ МУАММОГА АЙЛАНМОҚДА. РЕКЛАМА БОЗОРИДА ОЗДИРУВЧИ ДАМЛАМА-Ю ҲАПДОРИЛАРДАН ТОРТИБ, ОЗДИРУВЧИ ИЧКИ КИЙИМЛАР-У БРАСЛЕТЛАРГАЧА ДУЧ КЕЛИШИМИЗ МУМКИН. ТИББИЁТДА ЭСА ОШҚОЗОНДА ЎТКАЗИЛАДИГАН ЖАРРОХЛИК АМАЛИЁТИ ТОБОРА ОММАЛАШАЁТИР. АЙНИҚСА, АЁЛЛАР ЎРТАСИДА. НИМА БЎЛЯПТИ ЎЗИ? МАСАЛА ҚАНЧАЛИК ЖИДДИЙ?

НОТҮФРИ ЯШАШ ОҚИБАТИ

ОРТИҚЧА ВАЗНДАН
ЖАРРОХЛИК ЁРДАМИДА
ХАЛОС БЎЛИШ ТҮҒРИМИ?

Академик В.Воҳидов номидаги Республика ихтисослаштирилган хирургия илмий-амалий тиббиёт маркази бўлим мудири, тиббиёт фанлари номзоди, олий тоифали жарроҳ Сардор СУЛТАНОВ билан мухбиришимиз айни мавзуда сұхбатлаши.

Амалиётини ўтказиш ҳам оммалашпти. Бу каби жарроҳлик амалиётлари қаҷон ва кимларга тавсия этилади? Бунинг учун маълум бир тиббий текширулардан ўтиш шарт бўлса керак, тўғрими?

— Сиз айтган ошқозонни кичрайтириш амалиёти тиббиётда "бариатрия", деб аталади. Аслида семизликни комплекс даволашнинг эндоскопик ва жарроҳлик даволаш усуслари мавжуд. Жарроҳлик амалиётларига ТВИ 35-40 кг/м² ва ундан юқори кўрсаткичлари мавжудлигига, комплекс даволаш самарасиз бўлганида, қанди диабет касаллиги 2 типида, сурункали касалликлар семизлик фонида авж оләтган пайта, бэззи жарроҳлик амалиётларидан оддин (семизлик ёндош касаллик бўлганида) амалиётнинг биринчи босқичи сифатида кўрсатма хисобланади.

Албатта, бирор бир жарроҳлик амалиёти бемор тўлиқ текшируларидан кейингина амалга оширилади. Ошқозон-ичак яра касалликлари авж босқичида, ўткир миокард инфаркти, руҳий касалликлар, хомиладорлии ва бирор касалникнинг ўткир ҳолати ва авж олган босқичларида бариатрик жарроҳлик амалиётiga руҳсат берилмайди.

— Айтинг-чи, ошқозонда ўтказиладиган жарроҳлик амалиётлари қанчалик хавфсиз ва самарали? Умуман, натижалари қанақа бўляпти?

— Бариатрик амалиётда тўғри кўрсатма, тўғри танланган ва сифатли бажарилган жарроҳлик амалиётiga руҳсат берилмайди.

лиёти ўз натижасини беради. Ўрганишлардан маълумки, амалиётдан кейнинг 1-чи ойда беморлар ойига 25 кг гача вазн йўқотади ва бундай суръатда озиш тахминан олий оча давом этади. Кейинчалик 1,5-2 йил давомида секин озиш кузатилади ва тўхтайди. Беморлар амалиётдан кейнинг ушбу даврларда, албатта, шифокор нозоратида бўлишлари талаб этилади. Амалиёт ўтказган bemorларнинг 90-95 фоизи турмуш тарзи яхшиланиб, соглом хаётга қайтади, яъни олдига кўйган мақсадига еришади.

Шу ўринда айтиш лозим, мамлакатимизда давлат ва хусусий клиникалар сони кўпайиб, ҳатто

туманлардаги тиббий муассасалар ҳам жарроҳлик амалиётларини лапароскопик усуслада бажаришга имкон берадиган ускуналар билан таъминланмоқда. Бу эса ўз ўрнида турли жарроҳлик амалиётлари сони ошишига олиб келяпти. Аф-

уски, жарроҳларимиз орасида ўз манбаатини инсон ҳаёти ва саломатлигидан устун кўяётгандар ҳам учраб туриши сир эмас. Улар зарур тиббий кўрсатмаларга амал қилмаган ҳолда, айниқса, янада чиройли комат истагида юрган ёш қизлар ва аёлларни бариатрик жарроҳлик амалиётига йўналтираётган ҳолатлар ҳам бор. Натижада баъзан бундай амалиётлар турли асоратлар билан ачинарли якун топиши ҳам мумкин.

— Асоратлар ҳақида сўз очдингиз. Бариатрик жарроҳлик амалиётининг салбий асоратлари ҳам борми?

— Барча жарроҳлик амалиёти сингари бариатрик амалиёт ҳам асоратлардан холи эмас. Булар каторида корин бўшлиғига йирингли йиғилмалар шаклланиши, ички қон кетиш, шакллантирилган анатомозлар этишмовчилиги, ичак тутилиши, чурралар, қон томирларда тромб пайдо бўлиши, темир танқислиги билан боғлиқ бўлган камқонлик, меъеридан ортиқ озиб кетиш, овқат ҳазм бўлишида айрим бузилишларни келтириш мумкин. Айрим асоратлар ўтказилган амалиёт билан бевосита боғлиқ бўлса, қолгандар асосий ёки ёндош касаллик ва унинг асоратлари, бемор томо-

яна меъеридан ошиб кетиши мумкини?

— Бариатрик жарроҳлик амалиётидан кейин беморларнинг ўртacha 90 фоизи 1,5-2 йил мобайнida 50 фоизгача ортиқча тана вазнидан халос бўлади. Ўтказилган амалиёт турига боғлиқ бўлган ҳолда натижалар турлича бўлиши мумкин ва тана вазни йўқотиши ўртacha 30-80 фоизни ташкил этади. Бемор қанча вазн йўқотганди ҳақида жарроҳлик амалиётидан 18-24 ой ўтгандан кейин хулоса қилиш мумкин. Манбаларга кўра, жарроҳлик амалиётидан кейин 30 фоиз беморларда 1-2 йил давомида озиш кузатилиб, кейин янада қайта тана вазни ортиши билан боғлиқ ҳолатлар ҳам мавжуд. Бунга амалиёт тури нотўғри танлангани, мавжуд ёндош касаллар, шифокор тавсияларига тўлиқ риоя этмаслиқ, қабул қилинаётган баъзи дори воситаларни сабаб сифатида келтириш мумкин.

— Жарроҳлик амалиётининг ўртacha нархи қанча?

— Россияда ўртacha 6-8 минг, Туркияда 8-10 минг АҚШ доллари атрофида, Европа давлатларida ундан юқори. Ўзбекистонда эса амалиётнинг тури ва бажариш усусларига қараб ўртacha 35-50 млн сўмни ташкил этади.

— Муаммодан қисқа муддатда халос бўлиш маъқул кўрилмоқда. Мана шу истакда жарроҳлик амалиётининг ўтказиш учун мурожаат қиладиган беморларга нима деган бўлардингиз?

— Ҳар бир жарроҳлик амалиётининг яхши-ёмон ва хавфли тоғонлари бўлади. Юртодашларимизга мутахассис сифатида маслаҳатим – тўғри оқатланиш, спорт билан шугулланиш, очик ҳавода мунтазам сайр килиш, тана вазнини назорат қилиб бориши ва ўз соғлигига бе-фарқ бўлмасдан, вақти-вақти билан шифокор кўригидан ўтиб туришини ўз ҳаётларининг дастуриламалига айлантирисинлар. Соғлом ҳаёт, аввало, ўз кўллимиздадир.

**“Ўзбекистон овози” мухбири
Бардамбек САҶДУЛЛАЕВ**
сұхбатлашди.

ВОДИЙЛИК ЭЛАРО МАШХУР
ТУРСУНАЛИ ПОЛВОН БИЛАН ИЛК БОР
ПОЙТАХТИМИЗДА АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ
НОМИДАГИ БОҒНИНГ ОЧИЛИШ
МАРОСИМИДА УЧРАШГАНМАН. ЎШАНДА
У ФАРГОНАЧА ЛУТФ БИЛАН ТАДБИР
ИШТИРОКЧИЛАРИ КАЙФИЯТИНИ КЎТАРИБ,
ҲАЗИЛ-МУТОЙИБА БИЛАН ҲАММАГА
КУЛГИ УЛАШГАН ЭДИ.

Мард ва дилкаш инсон эди

Қиёфаси-ю кийинишида, тагдор сўзларида миллийлик уфуриб турган бу инсонни кейин ҳам Тошкентда ўтказилган кўплаб тадбирларда кўрдим. Ҳамиша самимий, атрофдагиларга ўзгача меҳр билан бўқарди. Балки, кўпчилик билмас, Турсунали полвон Фарғона вилоятидаги ҳайвонот боғи ташаббускори, фахрий эколог бўлган. 2016 йилда Фарғона ва Самарқанд каби вилоятларда ҳайвонот боғлари ташкил қилиш бўйича ҳукумат қарори чиққан. Шаҳар йилнинг ўзида боғ фойдаланишга топширилган. Ана шу ҳайвонот боғига Турсунали Мамажоновни раҳбар қилиб тайинлашган. У кўп ҳайрли ишларга бош-кosh бўлди. 4 гектарли боғ кенгайтирилиб, ноён ҳайвонлар келтирилди. Натижада боққа келувчилар сони ортиб борди. Бундан ташқари, Турсунали полвон

ўзининг иккита кўчма ҳайвонот боғини ҳам ташкил қиласган.

Машҳур дорбоз узоқ йиллар Шоҳимардонда томошалар кўрсатди. Маълум вақт бу томошалар бутунлай тўхтаб қолган пайтлар ҳам бўлди. “Бутун дунё миллийлигимизни тан олиб турганида, ўзимиз тан олмасак, повонликни, дорбозликни, ҳунармандчиликни юқорига кўтармасак, уят бўлади”, – деганди у суҳбатлардан бирида. Шогирдлари ҳам кўп эди. Ҳатто Қозоғистон, Кирғизистон ва Тожикистонда ҳам шогирдлари бор.

Яна бир муҳим жиҳат. Турсунали полвон Ўзбекистондаги партиялар ичидаги Халқ демократик партиясини ғоялари ҳалқчиллиги учун ҳам қадрларди. Халқ демократик партияси ушотирган тадбирларда фаол иштирок этиб, электорат манфаатларига хизмат қиладиган ташабbuslar bilan чиқарdi.

У ҳамиша оддий инсон бўлишни, эл ичидаги юришини афзал билди. Самимийликни сўйди. Шу сабабдан ҳам атрофдагиларнинг иззат-хурматига сазовор бўлди. Унинг хизматлари муносиб рагбатлантирилди. Турсунали Мамажонов Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими унвони билан тақдирланди. «Водил чинори» халқ дорбозлик жамоасига бадиий раҳбарик қилди.

Афсуски, 75 ёшни қаршилаган машҳур полвон ва дорбоз Турсунали Мамажонов бугун орамизда йўқ. Дилкаш инсон, элимизнинг суюкли фарзандининг охирати обод бўлсин, деймиз. Оиласига, яқинларига ҳамдардлик билдирамиз.

Бу инсон яратган мактаб авлодлар оша барҳаётликда давом этишига ишонамиз.

Равшан ШОДИЕВ.

TAKLIF

ҲАШАМАТ:

МАҚТАНИШ ЭМАС, УЯЛИШ ВАКТИ КЕЛДИ

ҚАНДАЙ ТАКЛИФ БОР?

**Сирохиддин ШОНАЗАРОВ,
Ўзбекистон ХДП Тошкент шаҳар
Кенгаши раис ўринбосари:**

— Дабдабозлил, истрофарчилик ва ҳашаматга муккасидан кетиш кучайи бораёттанини айтиб ўтиш ўринли. Тўй-ҳашаматларимизни қаранг! Ким ўзарга ўйлаб топилган, бор-йўғи пулни сувга оқизиш билан баробар бўлган одатларни санайверсак, адоги кўринмайди. Орзу-ҳавас, дейдилар. Хўл, инсоннинг орзу-ҳавас қилиш ва уни рўёба чиқариш хуқуқини ѡеч ким чеклашга ҳаққи йўқ. Бирор дўпниши бошдан олиб ўйлаб кўрадиган замондамиз. Ўша минг кишига ош берадиган тўйдорнинг маҳалласида эҳтиёжмандлар йўқ, деб ўйлайсизми? Ойлаб қозони гўшт кўрмайдиган, бор пулини касал боласи учун сарфлаб, қарз-ҳавола қилиб, фарзанд додига куйиб юрган қанча одамлар бор.

Жойларда аҳоли билан учрашувларда шулар ҳақида сўзласак, бэзсан улар томонидан ҳам эътироzlи фикрларни эштамиз. Айниқса, айрим давлат ташкилотлари ва мансабдор шахсларнинг бюджет маблагини ҳашаматли максадларга сарфлаётганидан норозиликларини билдиришади.

Хозир аҳборот олиш ва тарқатиш имконияти шу кадар кенгайланки, таъбир жоиз бўлса, одамларимиз тоши остида нима борлигидан хабар топяптилар. Демак, ҳар бир амал эгаси, бошқарув органи масъули ва ходимлари босаётган қадами, қилаётган илиши жамоатчилик назорати остида эканини, оддий одамлар уларга қараб давлат накадар

ПАХТА ЙИФИМ-ТЕРИМИ МАВСУМИДА ТАҲРИРИЯТ ТОПШИРИГИ АСОСИДА ЯНГИЙЎЛ ТУМАНИДАГИ БИР ҲЎЖАЛИККА БОРИШГА ТЎГРИ КЕЛДИ. ДИПЛОМАТИК КОРПУС ВАКИЛЛАРИ УЧУН ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН ТАДБИРНИ МАТБУОТДА ЁРИТИШ КЕРАК ЭДИ. БУ ТАДБИР ЗАМИРИДАГИ МАҚСАД НИМА БЎЛГАН, ҲАЛИ-ҲАNUZ ЖАВОБ ТОПОЛМАЙМАН, АММО ТЎРТ ТАРАФИДА ПАХТАЗОР ЯСТАНИБ ЁТГАН ДАЛА ШИЙПОНИДА МЕҲМОНЛАР УЧУН МУҲАЙЁ ҚИЛИНГАН ҲАШАМАТ, ЙИЛЛАР ЎТИБДИКИ, КЎЗ ЎНГИМДАН КЕТМАЙДИ.

КЕТИ УЗИЛМАЙ ТОРТИЛАЁТГАН ТАНСИҚ ТАОМЛАР, ДАСТУРХОНА ҚУШ СУТИДАН БЎЛАК ҲАММА НОЗ-НЕЪМАТЛАРНИНГ ТЎКИН-СОЧИНЛИГИ, БИР ТАРАФДА ЯНГРАБ ТУРГАН КУЙ-ҚУШИҚЛАР... ОЧИГИНИ АЙТСАМ, ЎША ЛАҲЗАЛАРДА ҚАЛБИМДАГИ УЯЛИШ ВА ҒАЗАБ ҲИССИГА ЎҲШАШ ҶОРИШИҚ НИМАДАНДИР БОШИМНИ КЎТАРА ОЛМАГАНМАН. ҲОЗИР ҲАМ АНА ШУ ОЛИС ХОТИРА ЁДГА ТУШСА, ЮЗИМ ОЛОВДАЙ ЁНАДИ.

ЎША ВОҚЕАГА 20 ЙИЛДАН ОШДИ. БУГУН ДАВР ЎЗГАРДИ. ОДАМЛАРНИНГ, ЖАМИЯТНИНГ ҚАРАШЛАРИ ЎСДИ, ГЛОБАЛ АҲБОРОТ ЗАМОНИДА ҲАЁТИЙ МЕЗОНЛАРИМИЗ, ИНТИЛИШ ВА МУДДАОРАМИЗ ИЛГОРЛАШДИ. АММО, НАЗАРИМИЗДА, БИР ЖИҲАТИМИЗ ЎЗГАРГАНИ ЙЎҚ: ҲАШАМАТ ВА ДАБДАБАГА ЎЧЛИГИМИЗ.

ҲАМ ДИНИЙ, ҲАМ УМУМИСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАР ҚАРИЧИ БИЛАН ЎЛЧАГАНДА ИЖТИМОИЙ ИЛЛАТ ҲИСОБЛАНГАН БУ ТУТУМ БИРГИНА ЯШАШ ТАРЗИМИЗ-У ТЎЙ-ҲАШАМЛАРИМИЗДА БЎЙ КЎРСАТАЁТГАНИ ЙЎҚ. ҲАШАМАТ, БОШҚАЧА АЙТГАНДА, ҲАДДАН ОИШИ АЙРИМ ДАВЛАТ ТАШКИЛОТЛАРИ ВА МАНСАБДОР ШАХСЛАР ФАОЛИЯТИДА ҲАМ УЧРАБ ТУРГАНИНИ ЯШИРИШГА НАХОЖАТ?! ЭНГ ТААССУФЛИСИ АСЛИДА ШУНДА.

гиз, марҳамат, менюдан танлаб, пулини тўлаб, ейишингиз мумкин", дейишиб ташкилотчилар. Кун ҳаддан зиёд дим, ишдан кейин музедек пиво ичмоқчилигини билдирган сафдошимизга мезбонлардан бирор таржимон оркали ўтирияпти: "Пиво ичмоқчимисиз, кўчанинг у бетида бар бор..."

Финландияда бир муддат яшаб келган ҳамкоримиз эса финлар ҳашамат ва дабдабани ҳуш кўрмасликларини айтади. Таъкидлашича, бу мамлакат амалдорлари бюджет (ҳалқ пули)ни кўкка совуришини биринчи галда ўз фарзандларига нисбатан хиёнат, деб биларканлар.

Мутараққий давлатларда барча жабхада қонунларнинг мукаммал ишлаш механизми, бюджет маблағларининг тийинтийинигача мақсадли ва аник манзилли сарф этилиши, ҳашамат-у дабдабадан тийилиши, амалдорларнинг ҳалқ олидида ҳисобдорлиги – моҳиятнан караганда улар ривожланиш чўққисига шу йўлдан чиқиб бормадими?!

ҲАШАМАТНИНГ ЗИДДИ ЗАҲРИ

Ҳозирги дунё миқёсида иқтисодий бўхронлар, таҳклика таҳдидлар ва "оммавий трансформация"лар шароитида турли даражадаги бошқарув ташкилотлари бир сўмни ҳам ортиқча сарфламаслиги талаб этилмоқда.

Айтайлик, неча юз миллион сўмни ҳоким учун сўнгги русумдаги ҳашаматли автоуловга эмас, туманинг чекка қишлоғидаги мактаб ўкувчилари учун замонавий ҳожатхона куриб беришга харжлаш кўпроқ ҳаётий зарурат эмасми?!

Юртимизда санитария-гигиена ҳолати, ичимлик суви таъминоти қониқарсиз ҳолдаги мактаблар оз эмас. Президент ҳузуридаги Стратегик ислоҳотлар агентлигининг натижаларга эришиш офиси томонидан ўтказилган таҳлил 20 мингга яқин мактабларнинг 87 фоизида марказий канализация мавжуд эмаслиги, 53 фоизида эса сув таъминоти муммомлигини кўрсатди.

Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўимитаси маълумотларига кўра, 2023 йилда мамлакатимизда вирусли гепатит А билан касалланиш 2022 фиолга нисбатан иккى бараварга ошган, айни пайдада касалланганлик ҳолатларининг 39 фоизи мактаб ёшидаги болаларда аниқланган. Бу касаллик сифатсиз сув таъминоти, ёмон санитария ва гигиена қоидаларига амал қиласли билан чамбарчас боғлиқ.

Шу икки фактни билган масъул, раҳбар кайси виждан билан ҳашаматга ружу кўйиши мумкин? Виждан етишмайдиган раҳбар фидойи, адолатпарвар бўлиши мумкини?..

Мутасаддининг мол-дунёга, ҳашаматга ўчилиги шахсий қусургина эмас, жиддий профессионал камчилик, хулқ-атворнинг, компетенциянинг етишмаслиги ҳамдир. Бундай камчиликларга қарши аниқроқ ва кескинроқ чорага эҳтиёж ортмоқда.

**КУЧЛИ ИЖТИМОИЙ СИЁСАТ
ТАРАФДОРИ БЎЛГАН
ПАРТИЯМИЗ ФАОЛЛАРИ
ДАВЛАТ ТАШКИЛОТЛАРИ
ВА МАНСАБДОР ШАХСЛАР
ФАОЛИЯТИДА ҲАШАМАТНИ
ЧЕКЛАШ ВА УНИ ОДОБ-
АХЛОҚ КОДЕКСИНИ БУЗИШ
СИФАТИДА ИНТИЗОМИЙ
ЖАВОБГАРЛИККА ТОРТИШ
АМАЛИЁТИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ
ФОЯСИНИ ИЛГАРИ СУРМОҚЧИ
ЭКАНИ БЕЖИЗ ЭМАС.**

Инсонпарвар ва ижтимоий адолатли эканига баҳо беришини унумтасликлари шарт.

Кучли ижтимоий сиёсат тарафидан бўлган партияимиз фАОЛЛАРИ давлат ташкилотлари ва мансабдор шахслар фАОЛИЯТИДА ҳАШАМАТНИ ЧЕКЛАШ ВА УНИ ОДОБ-АХЛОҚ КОДЕКСИНИ БУЗИШ СИФАТИДА ИНТИЗОМИЙ ЖАВОБГАРЛИККА ТОРТИШ АМАЛИЁТИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ ФОЯСИНИ ИЛГАРИ СУРМОҚЧИ ЭКАНИ БЕЖИЗ ЭМАС.

Максад шу йўсунда бюджет маблағлари ортиқча сарфланишининг олдини олиш, ҳалқ пулини таълим, соғлини сақлаш, ижтимоий ҳимоя тизимини такомиллаштириш каби долзарб соҳаларга қаратиш, давлат ва жамиятда ижтимоий адолат ва барқарорликни қарор топтиришдан иборат.

Давлат, ҳалқ ҳисобига ҳашаматга муккасидан кетишдан уялиш, уялмаганларни жазолашга ўтишимиз ҳар томондан тўғри бўлади.

**Фарида МАҲКАМОВА,
“Ўзбекистон овози” мубхира.**

ОБРЎ БЎЛМАЙ ҚОЛДИ

Ўқтин-ўқтин қайсида маҳаллий ҳокимликларнинг нархини эшитсанг, капалагинг учадиган қимматбахо автомобиллар харид киргани ёки ходимларига энг сўнгги русумдаги мобиль алоқа воситаларини тарқатгани хабар қилинади.

Ёхуд бюджетдан молиялаштириладиган яна қайсида давлат ташкилоти томонидан ҳалқаро тадбир қатнашчиларининг биргина тушлиги учун ажратилган маблаг тақсимиди нусхаси ижтимоий тармоқларда "айланни юриб", жамоатчиликнинг кескин норозилигига сабаб бўлиши ҳам бор гап. Бундай "тадбирлар"га мисоллар оз эмас.

Бир одамнинг ҳашаматга мойиллиги – унинг танлови, майли. Бирор ҳашаморликни кўз-кўзлаш давлат ташкилоти вакили, ҳалқ сунянган мансабдор шахслар учун бехад номақбул. "Пул кетса, кетсин, обрў кетмасин" дейиш бугун ўзи ни оқламайди. Чунки биргина тадбир учун сарф этилаётган миллиард-миллиард сўмлар давлат бюджетидан олинади.

“ИЧМОҚЧИМИСИЗ, КЎЧАНИНГ У БЕТИДА БАР БОР”

Мамлакатимиз делегацияси таркибида Европанинг энг ривожланган давлатларидан бирорда бўлиб келган ҳамкашибимиз ҳикоя қилиди:

- Бу давлат ҳаётида, унда яшовчи инсонларнинг юриш-туриши-ю яшаш тарзида минимализм яққол кўринади. Барча масалада ва барча соҳада тартиб, конунийлик юксак даражада. Дарабданни заррасини ҳам кўрмайсиз... Дастурга мувофиқ ҳалқаро тадбирлар якунланади, бизни овқатланиш учун меҳмонхона ре сторанига тақлиф қилдилар. Меҳмонлар учун тузаб кўйилган швед столидаги 2-3 хил гарнир, котлет, газли-газсиз минерал сувлар турибди, холос.
- Очиғи, тарвузимиз кўлтиғимиздан тушиб кетди. "Гўшти бошқа таом хоҳласан-

КОНСТИТУЦИЯМИЗ ВА УНИНГ НЕГИЗИДАГИ
ҚОНУНЛАРИМИЗДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНинг
БАРЧА ФУҚАРОЛАРИ, МИЛЛАТИ, ТИЛИ ВА ДИНИДАН
ҚАТЪИ НАЗАР ТЕНГ ҲУҶУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРГА ЭГА
ЭКАНИ МУХРЛАБ ҚҮЙИЛГАН. УЛАРГА ЎЗ МАДАНИЯТИ,
АНЬНА ВА УРФ-ОДАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ УЧУН
БАРЧА ШАРОИТЛАР ЯРАТИЛГАН.

Шубҳасиз, ушбу йўналишда олиб борилётган ишлар сўнгига йиллардаги янги ва янада юксак боскичга кўтарилиди. Дунёда Халқаро дўстлик куни деб қабул килинган 30 июль санаси мамлакатимизда ҳам Халқлар дўстлиги куни сифатида кенг нишонлаши анъанага яйланди.

Бугунги кунда мамлакатимизда 130 дан ортиқ миллат ва элат ҳамда 16 та диний конфессия вакиллари тинч-тотув, ахил-иноқ, ҳамжихат бўлиб яшамодга. 157 та миллий маданий марказ ва 38 та дўстлик жамият фаолият кўрсатмоқда. Мамлакатимиздаги таълим муассасаларида ўқув-тарбия жараёнлари ўзбек, қоқаллоп, рус, тоҷик, қозоқ, кирғиз ва туркмән тилларида олиб борилмоқда, қардош тилли мактабларда ўқиётган фарзандларимиз давлат хисобидан дарслек, ва бадий адабиётлар билан таъминланмоқда. Қоқаллогоғистон Республикаси ҳамда вилоятларда ташкил этилган "Дўстлик уйлари" фаолияти ҳар тарафдан кўллаб-куватланмоқда. Ҳусусан, Олий Мажлис ҳузуридаги жамоат фонди томонидан ушбу мақсадлар учун зарур маблаглар йўналтирилмоқда, турли субсидия ва грантлар ажратилимоқда. Миллий маданий марказларнинг моддий-техник базасини яхшилаш мақсадида улар давлат томонидан замонавий техник ускуналар, мусиқий асбоблар, мебель жиҳозлари, миллий либослар билан таъминланди.

Дарҳақиқат, дунё миқёсидаги ҳозирги ўта мураккаб вазиятда жонажон юртимизда ҳукм суратгандан кўплаб давлатлар намуна олса, арзиди. Айниқса, Иккичинчи жаҳон уруши даврида юртимизни манзил туғтан көрейт, немис, турк, поляк, грек, крим-татар, чечен сингари турли миллат вакиллари ва уларнинг авлодлари ўзбек халқига миннатдорлик билдириб, Ватан равнани ўйлида бир ёқадан бош чиқарб, тинч-тотув яшаб келмоқдалар.

Айтиш ўринлики, Маданият вазирлиги ҳузурида 2017 йилда ташкил этилган Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари кўмитаси томонидан жамиятда бағрикенглик томойили устуворлигини таъминлаш, ўзаро меҳр-оқибат, тутувлик ва бирдамлик мухитини мустахкамлаш, турли миллий маданий марказлар ва дўстлик жамиятлари фаолиятини мувофиқлаштириш борасида катта таъкибида түрланиди. Бу йўналишда ўзига хос модель яратилди, деса ҳам бўлади.

Юкорида келтирилган миллий маданий марказлар она диёризмизда истикомат қилаётган бошқа миллатлар қадрияларини кадрлаш, урф-одатлар бардавомлигини сақлаш баробарида ёшларимизни ўзга элатлар маданиятини хурмат қилиш руҳида тарбиялашга муночиб хисса кўшмоқдалар. Уларнинг тенг шароитда ва самарали фаолият

МЕХР-ОҚИБАТ ва бирдамлик маскани

» МИЛЛИЙ МАДАНИЙ
МАРКАЗЛАРНИНГ
МОДДИЙ-ТЕХНИК
БАЗАСИНИ
ЯХШИЛАШ
МАҚСАДИДА УЛАР
ДАВЛАТ ТОМОНИДАН
ЗАМОНАВИЙ
ТЕХНИК УСКУНАЛАР,
МУСИҚИЙ
АСБОБЛАР, МЕБЕЛЬ
ЖИҲОЗЛАРИ,
МИЛЛИЙ
ЛИБОСЛАР БИЛАН
ТАЪМИНЛАНДИ.

кўрсатиши учун энг кўркам бинолар ажратиб берилган. Бу масканларда ўзбекистон - умумий уйимиз" деган эзгу шиор остида мунтазам равиша умуммиллий байрамлар, фестиваллар, концерт ва учрашувлар, таникли маданият араббларининг чиқишлиари, семинар ва конференциялар ўтказилимоқда.

Ўзбекистонда бизнинг кўмитамиз ҳам ўзбекистонда яшайдиган турли миллат фарзандларининг учрашув жойи, таърифлаш мумкин бўлса, дўстлик саройига яйланган. Муҳташам ва кўркам биномизда русларнинг Масленица, арманларнинг Вардавар, полякларнинг Дожинки, корейсларнинг Чусок, татар ва бошқирларнинг Сабантуй, грекларнинг Охи сингари байрамлари барча миллат вакиллари иштироқида катта тантанага айланб кетади. Миллий маданий марказларнинг "Уч авлод учрашуви" тадбирларидаги фаол иштироқини эса алоҳида таъкидлаш лозим.

Шу билан бирга, бугунги кунда 10 миллиондан зиёд ватандошларимиз хорижда яшайдиган ҳам маълум. Улар этнек ўзбеклар ва ўзбекистон-

дан кетган турли миллат вакилларидир. Аксарияти Марказий Осиё, Европа ва Осиё мамлакатларида, шунингдек, АҚШда қўним топган. Дунёнинг кўплаб мамлакатларидаги шу ватандошларимизга кўмаклашиб, улар билан алоқаларни янада мустахкамлаш масалалари хам кўмита томонидан олиб борилётган ишларнинг мухим йўналиши хисобланади.

Чет элга ўқиш, ишлаш ва доимий яшаш учун кетган кўплаб юртдошларимиз бугун ўзларининг тарихий ватандарни ўзбекистон билан мунтазам алоқадалар, десак янгишмаймиз.

Марказий Осиё, Евросиё ва Америкада истикомат қилаётган юртдошларимиз 170 дан ортиқ миллий маданий марказ ва жамиятларни ташкил этишган, ҳозирда уларнинг элликка яқини билан алоқалар ўрнатилган. Дарвоқе, Президенти мизнинг "2022-2026 йилларда янги ўзбекистони ривожлантириш стратегияси тўғрисида" ги Фармонида бу соҳада давлат сиёсатининг мантикий давоми бўлган бир қатор вазифалар белgilab берилганки, кўмитамиз ўз фоалитида мана шу мезонларга

устувор ётибօр қаратмоқда.

Ҳусусан, миллий маданий марказларни давлат томонидан қўллаб-куватлаш тизимини янада тақомиллаштириш, миллатлараро муносабатлар соҳасида ўзбекистон Республикаси давлат сиёсати концепциясининг изчил амалга оширилишини таъминлаш, турли миллат ёшлари учун кўшимча кўпайшма шароитлар яратиш, уларнинг фуқаролик бурчни хис этиши ва Англия, Ватанпарварлик хисини кучайтириш, бағрикенгликка асосланган миллатлараро мулокот маданиятини ошириш чоралари кўрилаётган.

Чунончи, хорижий тилларда фаолият юритаётган оммавий ахборот воситаларини давлат томонидан қўллаб-куватлаш ҳамда миллатлараро муносабатлар соҳасида давлат сиёсатини ёритаётган ОАВ моддий-техника базасини мустахкамлаш, дўстлик жамиятлари фаолиятни янада яхшилашга жиҳдий ёндашилмоқда.

Куни кеча давлат раҳбари Халқлар дўстлиги куни муносабати билан йўллаган байрам табригида мамлакатимизда миллатлар ва конфессиялар ўртасидаги тутувлик ва хамжихатлини мустахкамлаш сиёсати изчил давом этиши таъкидлаб ўтилди. Бу сиёсат бизнинг асосий бойлигимиз – юртимизда ҳукм суратгандаги тинчлик ва осойишталкини, миллатлараро меҳр-оқибатни кўз қорачигайда асрарга замин яратади. Кўпмиллатли ва кўпмаданияти давлатимиз жадал суръатда тараққий этишига хизмат қиласди.

**Гайратулла ШУКУРОВ,
Миллатлараро муносабатлар ва
хорижий мамлакатлар билан
дўстлик алоқалари кўмитаси
матбуот котиби.**

солиқчи - суд қора курсисида

КИМ ҚАЙСИ СоҲАДА ВА ҚАНДАЙ ЛАВОЗИМДА ИШЛАМАСИН, АМАЛДАГИ ТАРТИБ-ҚОИДАГА, ҚОНУНИЙ ТАЛАБЛАРГА РИОЯ ҚИЛИШИ КЕРАК. БУ ҲАР БИР ИНСОННИНГ ВИЖДОН ИШИ ҲИСОБЛАНАДИ. АКС ҲОЛДА ҚОНУННИ БУЗГАНИ УЧУН ТЕГИШЛИ ТАРТИБДА ЖАВОБГАРЛИККА ТОРТИЛАДИ. СУДДА КЎРИЛГАН НАВБАТДАГИ ЖИНОЯТ ИШИ ҲАМ ФИКРИМИЗ ТАСДИФИДИР.

Судланувчи А.К. 2018 йил сентябрь оидан 2023 йил август ойига қадар Миробод тумани солиқ инспекциясида жисмоний шахсларга хизмат кўрсатиш шўъба катта инспектори лавозимида ишлаган. Ўша вақтда у туман аҳолиси томонидан нақд пул кўринишда тўланаётган солиқларни фуқаролардан кабул қилиб олиб, пуллар кабул қилингани тўғрисидан тегишилчи читла (қвитанция)ни расмийлаштириши ҳам унутмаган. Лекин негадир кўлини пулларни фуқароларнинг шахсий вақақасига ўтказиш ёдидан кўтариған".

Масалан, Т. Шевченко кўчаси 42-үй 1-хонадонда яшовчи фуқаро З. Ҳасановдан 2023 йилда мол-мулк солиғи сифатида

2.190.000 сўм қабул қилиб олиб, бу пулни жисмоний шахснинг шахсий вақақасига тушмадиган. Шунингдек, солиқ катта инспектори Кўйлиқ 4-кўчаси 30-үй 32-хонадон учун Ф. Султановдан мол-мулк солиғи сифатида 555 минг сўм қабул қилиб олиб, унинг шахсий вақақасига кирим кilmagan. Қисқаси, А. К. шу усулда 92 нафар фуқародан олинган жами 62.985.493 сўм пулларни ўзлаштириш ўйли билан талон-торож қилган.

Судда судланувчи А.К. айбига тўлиқ икоригини билдириб, Миробод туман солиқ инспекциясида ишлаган вақтида ишонаси атрофида жойлашган "Ипак йўли" банкининг филиалида ўз номига пластик карта очиргани, фуқаролардан олинган пул-

арни ушбу картага туширганини тан олди. 2023 йил август ойи ўрталарида у Миробод туман ДСИдан Мирзо Улуғбек туман ДСИга ишга ўтган. Миробод туман ДСИ жисмоний шахсларга хизмат кўрсатиш шўъба бошлиги унга телефон қилиб, фуқаролар келиб, оддин у қабул қилган пуллар шахсий варакаларига тушмаганидан шикоят қилаётганини айтган, ўзлаштирган барча пулларни тўлиқ коплаш харакатига тушган. Унинг харакатларидан туман ДСИ ёки бошқа бирор шахснинг хабари бўлмаганини, ҳозирда содир этган қилимиши оқибатларини тушуниб етиб, бундан беҳад пушаймонлигини, зарарни тўлиқ коплағанини инобатга олиб, суддан ўзига нисбатан енгилроқ жазо тайинлашни сўраб кўрсатув берди.

Суд дастлабки терлов органи томонидан судланувчи А.К.нинг ўзига ишониб топширилган ва унинг ихтиёрида бўлган ўзганинг мулкни мансаб мавқеини сунийсемол қилишиб билан боғлиқ жинойи харакатлари Узбекистон Республикаси ЖКнинг 167-моддаси

2-кисми "г" банди билан тўғри квалификация килинган, деб ҳисоблади. Судланувчининг оилавий шароитини, унинг шахсини, ёшини, жиноят оқибатида етказилган моддий зарар тўлиқ қопланганини инобатга олди. Шунингдек, жинойи харакатларини бевосита эгаллаб турган лавозими билан боғлиқ ҳолда содир этганини эътиборга олиб, ЖКнинг 45-моддасига асоссан кўшимча жазо тарикасида муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш жазосини тайинлашни лозим топди.

Суд ҳуқми билан А.К. (бир) йил муддатга маддий жавобгарлик юклатилган лавозимларда ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилинди ва ҳар ойига иш ҳақининг 10 фозиини давлат фойдасига ушлаб қолган ҳолда 1 (бир) йил муддатга ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланди.

Нафас қутқусида хизмат мавқеини сунийсемол қилиб, фуқаролар мулкни ўзлаштирган солиқчи судланди.

**Рустамжон РАҲМОНОВ,
Жиноят ишлари бўйича Миробод
туман судининг судьяси.**

ХАЛҚИМДАН, ВАТАНИМДАН

ҚАРЗИМ ҚҮП

ГУЛИСТОН АННАҚИЛИЧЕВАНИНГ МАҲНАВИЙ ОЛАМИ
ШУНДАЙ – МИНГЛАРНИНГ КҮНГЛИНИ ЗАБТ ЭТИШГА ҚОДИР,
МИНГЛАРГА СУЯНЧИҚ БЎЛГУЛИК КЕНГ ВА ҚУДРАТЛИ ОЛАМ.
ОДАТДА “ШЕРЮРАК”, ДЕГАН ТАЪРИФНИ ЭРКАКЛАР НОМИГА
ҚУШИБ АЙТИШГА ЎРГАНИБ ҚОЛГАНМИЗ. ЛЕКИН НЕЧУН ШУНДАЙ
ТАЪРИФ АЁЛЛАРГА НИСБАТАН БЕРИЛМАЙДИ? МЕНГА ҚОЛСА,
БОТИРЛИГИ-Ю ЖАСОРАТИГА ҚИЁС ЭТИБ КЎРСАК, ГУЛИСТОН
ОПАМИЗ АЙНИ ПАЙТДА ҲАР ҚАНДАЙ АЛП ЙИГИТЛАРДАН-ДА
ДАДИЛ, ШЕРЮРАК!

– Гулистан Аннақиличева аввало аёл, она, давлат ва жамоатарбоби, ўтиришни сиёсатшунос, шоира, журналист, адабиба, кучли публицист. Энг муҳими, давлат ва жамоат хөдийига оид ўйлар билан қоришиб, кенг кўламли ишлари билан етук шахс сифатида шаклланган захматкаш инсон, – деб таъриф беради шоира опамиз Робия Шодиева.

– Азиз момомиз рухи мени авф этсин. Гулистан опадаги сабр-у-қаноат, бардош, матнатон, ҳаётидаги ва ижодидаги жасорат ҳақида ўйласам, қадим афсонавий момомиз қиёфаси билан бугунги опамиз қиёфаси-ю сұмбати, қилган ва қилаётган эзгу амаллари, фидойликларини ҳаёлан қиёслаб, шу опамиз нақд Тўмарис момомизнинг ўзи, дегим келаверади. Замона зайли, Тўмарис ғанимларини қилич билан мавҳ этса, бизнинг давр Тўмарисларидан бирни Гулистан Аннақиличева оддий сўз қудратини ўзининг матонат ва жасорат тимсоллари барк уриб турган шеърияти билан намоён эта олди, – дейди шоира.

Биз ҳикояга қилаётган Гулистан Аннақиличеванинг бутун мамлакатда кўпчилик танийди, билди. У 1948 йилда Қорақалпогистон Республикаси, Тўрткўл туманида туғилган. Ўзбекистон ХДП фидойиси. Узок йиллар Қорақалпогистон Республикаси Жўқорги Кенгесига, 2010 йилларда эса Ўзбекистон Республикаси Конунчилик палатасига депутат бўлган. Қорақалпогистонда, бутун мамлакатимизда вакиллик, парламент инсти тутини шакллантириши ва ривожлантиришида бевосита иштирок этган.

2015 йилдан ва 2020 йилдан иккى чақирида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзоси. Бугунги кунгача Сенатда ҳар бир конун ва қарорлар юзасидан унинг телевизиони, радиода интервьюлари ва матбуотда ўнлаган таҳлилий мақолалари чоп килинмоқда.

Гулистан опанинг ҳаёт йўлига бир назар солсак, у 1973 йилда Тошкент давлат университетини тамомлаған. Ўз фаолиятини 1964 йил Тўрткўл тумани радио эшиттиришлари, туман газетасида бошлаган. 1983 йил туман газетасининг Боз мухаррири бўлган.

Оила билан жамоат ишларини бораборига олиб борган Гулистан Аннақиличева 2005 йил Хотин-қизлар қўймитасининг «Гулойим» газетасига, 2011 йил Қорақалпогистон Республикаси Ёзувчilar уюшмасининг «Қорақалпок адабиёти» газетасига асос солди. Ҳозирда бу газеталар ўзининг минглаб ўкувчиларига эга.

Тўрткўл тумани - қадимги Хоразм воҳасининг улкан маданияти ўчиғида пайдо бўлган, қадимдан белгили эл. Унинг атрофида ҳозир ҳам Гулдурсин, Тупроқ қалъа,

қирккиз қалъа, Аёз қалъа сингари кадим хоразмшоҳлар курган кентларнинг баланд деворлари минораланиб, тарихий ўтмиш хаёлларига чўмид, куюқ туманларга чўқиб турди. Бу мукаддас диёр ота-боболаримизнинг қадим замонлардаги доно ҳикматларига бой, дунёга машҳур “Қирккиз” достонининг ва уни янги авлодларга етказган атокли баҳши Қурбонай жировининг ватани. Бу жиরовин Гулистан ҳам тинглаб ўсган.

Гулистаннинг устози Ўзбекистон ҳалқ шоири Зулфия шундай деб ёзди: “Менга Гулистан Матёкубованинг (олдинги қизлиқ фамилияси) шевълари айниқса ёқади. Шевънинг мисралари қалбининг алангларидан ўтиб турғандай жонингизни иситиб ўтади. Мавзуи кенг, турли-туман ва бир бирига ўхшамаган, лекин ўқиб чиққач, биласизки, бу Гулистан Матёкубованинг қаламига мансуб”.

– Болалигим Қорақалпогистоннинг Тўрткўл туманида ўтган. Падари бузрукворим Аҳмад ота Матёкубов ўта маъриппатпарвар зиёли инсон эдилар. Уйимиздаги токчаларда жуда кўп китоблар туар, отам уларни кўз

корачиғидек асрар-авайлар, тез-тез хоналарни шамоллатиб туар, “китобларнинг ҳам жони, руҳи бор, улар ҳам одамга ўхшаб нафас олади”, дердилар. Китобга, адабиёта мөҳрим ўша пайтлардан бошланган ўйла кепкан олиб берганман. Коляскиян ўтқазди-ю, боғчага олиб кетади. Жойлаштириб кейин, ишхонасига ўтиб кетади. Бу масофа 4-5 км бор. Мен ўз исимига кетаман. Туман марказий дориҳонасида ишлардим. Кейин кечқурун ҳам мана шу йўл билан яна қайтиб келиб, овқат тайёрлаш керак, уйдаги бошқа ишлар дегандай.

– Бизнинг ҳаётимиз, тақрор-тақрор айтишдан ҳеч чарчамайман, биз жуда баҳтли кунларда яшаемиз. Шундай даврни кўрганим, шу даврда яшаётганинга шукронлар қиласанки, невараларимга, эвараларимга хавасим келади. Улар ундан ҳам баҳтли замонда яшашига кўзим етади. Мени яна бир катта ишонч умримни узайтирадигандай бўлиб туюлади. Бу ишонч шуки, бу юргта

ларни таниб, ўзининг ҳаёт йўлини белгилаб, умри давом этавераркан. Инсоннинг энг азиз макони унинг оиласи, турмуш ўртоғи. Биз Гулистан опа тўғрисида айтиб беришини сўраб, унинг турмуш ўртоғи Сапармуҳаммад акага ўзланамиз:

– Бир куни ўзим руладаман, энди анча йил бўлиб қолди. Нукусдан Тўрткўлга кетаяпмиз. Қоратогга яқинлаганимизда ҳаво буултулди. Мен “ёмғир ёғади-ёҳозир”, дедим. Сал юрмай ёмғир ёға бошлади. «Энди хоним бир шеър бўлиши керак. «Ёмғир ёғса Қора тогнинг этакларига», деб шеър ёзгин дедим. Ҳудди шу шеър Тўрткўлга борамиз дегунча ёзилди.

Эслайдиган воқеалар жуда кўп. Болалар энди туғилган пайтларида, у вақтда Тўрткўлда анча-мунҷча кўчалар асфальтланмаган, машинамиз ҳам йўқ. 50 йил олдинги гапни айтаямсан. Уша пайтда болаларга коляслик олиб берганман. Коляска ўтқазди-ю, боғчага олиб кетади. Жойлаштириб кейин, ишхонасига ўтиб кетади. Бу масофа 4-5 км бор. Мен ўз исимига кетаман. Туман марказий дориҳонасида ишлардим. Кейин кечқурун ҳам мана шу йўл билан яна қайтиб келиб, овқат тайёрлаш керак, уйдаги бошқа ишлар дегандай.

– Бизнинг ҳаётимиз, тақрор-тақрор айтишдан ҳеч чарчамайман, биз жуда баҳтли кунларда яшаемиз. Шундай даврни кўрганим, шу даврда яшаётганинга шукронлар қиласанки, невараларимга, эвараларимга хавасим келади. Улар ундан ҳам баҳтли замонда яшашига кўзим етади. Мени яна бир катта ишонч умримни узайтирадигандай бўлиб туюлади. Бу ишонч шуки, бу юргта

ларига ўзининг хозиржавоблиги, камтарлиги ва самимийлиги билан сайловчилар, партиядошлиари ҳамда ҳамкаслари орасида катта обрў-эътибор қозонган.

– Гулистан Аннақиличева сенатор ва депутат сифатида маҳаллалар инфратузилмасини ривожлантириш, аҳолининг турмуш шароитини яхшилаш билан боғлиқ катор муаммолар бевосита ҳал қилишга, айниқа, сайловчилар билан тез-тез мулоқот қилиб, учрашувлар ўтқазиб, уларнинг муаммоларини тинглаш ва ўз вақтида самарали еним топишга алоҳида эътибор қаратади. Буни биз мисолларда ҳам келтириб ўтишимиз мумкин. Жумладан, Нукус шаҳридаги “Амударё” маҳалласидаги учрашув чоғида “Айтеке бий” кўчасига тунги ёритқичлар ўрнатиши, ушбу худудда “Оталар чойхонаси” ва “Кутубхона”, “Спорт майдончasi” куриш масалалари кўтарилиган эди.

– Сенатор томонидан бу масалаларни тегиши давлат дастурларига киритиш бўйича таклифлар берилди, – деди Жўкорги Кенгесдаги Ўзбекистон ХДП депутати Назира Матяқубова. – Шунингдек, унинг ёрдами билан Нукус давлат педагогик институти талабаси Жулдиз Даулетбоевага қўшимча стипендия тайинланди. Нукус шаҳридаги Пушкин кўчаси 9-йуда истикомат қиласадиган, 2 нафар фарзандини ёлгиз тарбиялаётган Раъно Қаипназарова рўзгори, томорқаси обод килинди. Унинг фаолиятида мурожаатлар билан боғлиқ бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Кўп йиллик депутатлик фаолиятида улкан тажриба тўплаган. Кўплаб ёшларнинг талабчан ва меҳрибон устози ҳамдир. У ўзининг

ҳали жуда катта бир ҳикматлар кириб келади. Бу ҳикматларни авлодлар олиб келади. Бу ҳикматларни буғун пайдо бўлган эмас. Беш минг йил, ўн минг йилларни изласак ҳам боболаримиз, авлодларимиз, аждодларимиз қолдирган ҳикматлари бор. Биз ҳали ҳамма-синаи ўрганиб-билганимиз ўйўқ. Билган сайнин билмаганимиз сезаяпмиз. Ўрганган сайнин ўрганишимиз керак бўлган ҳикматлар борлигини англайпмиз, – деди Гулистан Аннақиличева.

– Бизнинг Ўзбекистонимиз, Қорақалпогистоннинг борлигини таълувчи, мен туғилиб ўйған юртда, ҳали ернинг остидаги сир-асрорлар,

ернинг устидаги сир-асрорлар турнадан бошлаб овлу махалла кимларни айтадиган.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман. Чунки, инсон тақдирига ўзи йўл очади. Бу тақдир бўлса керак, деб ўйлайман.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман. Чунки, инсон тақдирига ўзи йўл очади. Бу тақдир бўлса керак, деб ўйлайман.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман. Чунки, инсон тақдирига ўзи йўл очади. Бу тақдир бўлса керак, деб ўйлайман.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман. Чунки, инсон тақдирига ўзи йўл очади. Бу тақдир бўлса керак, деб ўйлайман.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман. Чунки, инсон тақдирига ўзи йўл очади. Бу тақдир бўлса керак, деб ўйлайман.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман. Чунки, инсон тақдирига ўзи йўл очади. Бу тақдир бўлса керак, деб ўйлайман.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман. Чунки, инсон тақдирига ўзи йўл очади. Бу тақдир бўлса керак, деб ўйлайман.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман. Чунки, инсон тақдирига ўзи йўл очади. Бу тақдир бўлса керак, деб ўйлайман.

– Оила ҳам, жамиятда ҳам тўғри йўл тутганимдан хурсандиман. Кўнг ҳолларда ишонувчанлигим панд берган. Одамларни яхши-ёмонга эжатишида қийналганман. Ана шу қусурлар сабабли бир неча бор панд еганман. Аммо, бу хатолар менга катта сабоқ берган, тажриба ортигандаман

"Чўнтош"ликларнинг кўп йиллик орзуси ушалди

Сув келтириш, йўй ва кўприк куриш энг эзгу амаллардан.

2019 йилда "Турон мега строй" масъулияти чекланган жамияти "Хазорбоғ-Оққапчигай" канали-

да курилиш-таъмирлаш ишлари бошлаганди.

Қисқа даврда Сариосиё, Денов, Олтинсой ва бошқа худудларда муҳим сув ўтказгичнинг

юза қисми ўртача 20-25 метр кенгайтирилиб, кирғоқлар 3-5 метргача кўтарилиди. Курилиш-таъмирлаш жараёнда Денов туманидаги "Чўнтош" маҳал-

ласи ҳудудидан ўтган канал кўпиги буткул яроқсиз ахволга келиб қолганди...

– Шундан кейин вазият оғирлашди, – дейди меҳнат фахрийси Мухиддин Оқбоев. – Одамлар 2 километрли айланма йўлдан юрган бўлса, ўқувчilar қишида лой, ёзда чанг ва губордан азиз чекарди. Туман ҳокимлиги ва "Турон мега строй" масъулияти чекланган жамияти масъуллари эса кўприк бу йил курилади, кейнинг йил, албатта, иш бошлайди, деган қуруқ ваъдалардан нарига ўтишмаган...

Хуллас, кутишдан ўзга чорамиз қолмаганди. 2022 йилнинг баҳорида саҳоватпеша ҳомийлар кўмаги билан эни қарийб – 1, узунлиги эса – 20 метрча келдиган кўлбола "осма кўприк" курилди. Ушанда кимдир тахта олиб келган бўлса, бошқа бир юртошимиз "арматура"дан ёрдам килганди...

– Ҳақиқатан ҳам бу оғрикли муаммоларимиздан бўлиб келган, – дейди "Чўнтош" маҳалла фуқаролар йигини раиси, ЎзХДП фаоли Химмат Аллаёрова. – Масала хусусида "Ўзбекистон овози" газетасига икки марта (2022 йилнинг 11 май ҳамда 23 ноябрь сонла-

ри) чиқиш қилинди. Шундан кейин ишлар янада жадаллашиб, бунёдкорликлар кўзга ташланди. Жорий йилнинг баҳорида эса узунлиги – 25, эни эса – 10 метрчи маҳобатли йўл ўтказгич барпо этилди. Қайдам, тағин эрта қувонган эканмиз. Кўпик асфалт килимай, чала ташлаб кетилди. Газетанинг 2024 йил 24 июль сонида "Янги кўприк курилди, аммо..." сарлавҳали танқидий мақоладан кейин зудлик билан ишга киришилди, дeng. Қисқа фурсат – бир кундаёқ устки қисми ҳамда 4-5 метрли туташ худудлар тўлиқ асфальтланди. Бунинг учун кўпиксозларга раҳмат.

Яна бир нарсани айтиб қўйи, "Турон мега строй" масъулияти чекланган жамияти масъуллари бетон қолпамали ариқ ва йўлниникки томонини 20-28 метр масофада асфалт қилиш кўзда тутилаётганини таъкидлашганди. Бу гапларнинг асоси борми-йўқми, режада, ҳужжатда борми-йўқми, хозирча бунисини билмади.

Абдувалик ҲАЙДАРОВ,
"Ўзбекистон овози"
мухбири.

Асосий ставка 0,5 фоиз бандга пасайди

Марказий банк бошқарувининг навбатдаги юнилишида МБ раиси Мамаризо Нурмуратов асосий ставкани 0,5 фоиз бандга пасайдириб, йиллиги 13,5 фоиз даражасида белгилаш тўғрисида қарор қабул қилинганга ҳақида маълумот берди ва бунинг сабаб-оқибатларини изоҳлади.

Жумладан, охирги ойларда базавий инфляция ва инфляцион кутилмаларнинг пасайиш динамикаси энергия тарифлари оширилишининг инфляцияга иккиласми тъясирни кутилганидан паст бўлганини кўрсатмоқда. Январь-июн ойларида истеъмол савати таркибидаги 73 фоиздан ортиқ товор ва хизматлар нархлари ошиши аввалги йилга нисбатан паст бўлди. Айниқса, жорий йилда мева-сабзвотлар ўртача нархи ўзгаришининг инфляцияга тъасири сўнгги тўрт йилликдаги энг паст кўрсаткини қайд этди. Жаҳон бозорларидаги нархлар динамикаси ва алмашув курси баркарорлиги импорт инфляциясига пасайдириучи тъасир кўрсатиши давом этмоқда.

Иктиносидётда шаклланган нисбатан қатъий пул-кредит шароитлари ҳамда фискал тақчиликнинг қисқариб бориши хисобига ҳозирги кунда шаклланган 0,5-0,6 фоизлик ЯИМ ижобий тафовутини йил якунига қадар ёнилиши ва инфляцияга оширувчи тъасирни қисқариши кутилмоқда.

Жорий йилнинг биринчи ярмида иктисолдёт реал хисобда 6,4 фоизга ўди. Тадбиркорларнинг иктиносидёт фаоллиги ва ишбинармонлик тайфияти бўйича индексларда сўнгги икки ойда нисбатан пасайиш кузатилган бўлса-да, ижобий натижалар сакланиб колмоқда.

Аҳоли омонатларининг қарийб 80 фоизи сўмда шаклланган бўлиб, ушбу омонатлар фоиз ставкалари бирор ўтсан бўлса, кредитлар фоизи ўтгаришсиз қолди.

И ярим йилликда банклар томонидан жами 127 триллион сўмлик кредитлар ажратилди. Ушбу кредитларнинг 64 фоизи юридик шах-

сларга ва якка тартибдаги тадбиркорларга берилган бўлиб, ишлаб чиқариш фаоллигини кўллаб-куватлашда муҳим ўрин тутади.

Йигилишда юкорида айтилган хуносалар асосида Марказий банк бошқаруви асосий ставкани 0,5 фоизга пасайдириш бўйича қарор қабул қилди. Ушбу қарор пул-кредит шароитларини қатъийлик даражасига сезиларли тъасир кўрсатмайди ва унинг "чекловчи" характеристири сақланиб қолади.

Айни пайтда ушбу қарор билан иктиносидётимизда базавий инфляциянинг барқарор пасаюви тренди вуҷудга келди, деб айтиш мумкин. Инфляцияни жорий йил якунига қадар 9 фоизга пасайдириш ва ўрта муддатли истиқболда унинг 5 фоизлик таргетига эришиш мақсад қилинган.

Асосий ставка ўзи нима?

Банклараро пул бозоридаги фоиз ставкалари, шунингдек, Марказий банк томонидан банк тизимига ликвидликни тақдим этиш бевосита асосий ставкага боғлиқ. Шундай килиб, асосий ставка иктиносидётдаги фоиз ставкалари даражасига, шунингдек, аҳоли ва бизнеснинг истемол ва инвестицион (сармоя киритиш) қарорларига тъасир кўрсатган ҳолда ички талаб ва инфляция даражаси ўтгаришида аҳамият касб этади.

Ўз навбатда, тикорат банклари асосий ставканинг траекториясини кузатиб, пул бозоридаги ликвидлик якин келажақда арzon ёки қимматлашишини тушунади. Табиики, бу банкларни ўз маҳсулотлари ва хизматларни нархларини ўзгартирishiга ундаиди (масалан, аҳоли ва тадбиркорлардан жалб этиладиган омонатлар ва уларга ажратилалигига кредитлар билан боғлиқ харажатлар).

Агар иктиносидётда инфляция даражасининг ўсиш суръати тезлашса ва Марказий банк асосий ставкани кўтарса, ушбу холат банклар томонидан дәпозит ва кредитлар бўйича фоиз ставкаларни ошириш эктимонини юзага келтиради. Инфляция даражаси ҳамда асосий ставканинг пасайishi банклараро пул бозорида пул маблағларни жалб этиш арzonлашишига, бу эса юкори бўлмаган фоиз ставкаларнида кредитлар ажратиш орқали аҳоли ва тадбиркорлар учун молиявий манбаларнинг мақбулалашишига сабаб бўлади. Бир сўз билан айтганда, фоиз ставкаларининг пасайishi банк бозоридаги рақобатга жуда боғлиқ.

***

Марказий банк раиси Мамаризо Нурмуратов иштирокда ўтган матбуот анжуманида журналистлар айни дамда кўпчиликни қизиқтираётган долзарб саволлар билан юзланди.

- Асосий ставка пасайди, бу нима-ларга тъасир қилади?

- 2017 йилнинг июн ойидан бери илк марта Марказий банкнинг асосий ставкаси

14 фоиздан пастга тушди, - деди М. Нурматов. - Асосий ставканинг 0,5 фоизга пасайдирилиши қаерда акс этади, десак биринчи навбатда асосий ставка билан боғлиқ, ўзгарувчан фоизларда ажратилган кредитларга тъасир қилади. Бу бевосита таълим кредити, имтиёзли ипотека кредити, оилавий тадбиркорлик бўйича асосий ставкага боғлаб ажратилган кредитларда ўз аксини топади.

Яна бир тъасирни – бу Марказий банк билан бўладиган пул бозоридаги операциялар билан боғлиқ. "Repo", "overnight" операцияларимиз, депозит операцияларимиз бунга мисол. Яна бир нарсани айтаман, кредит фоизини асосий ставкага бевосита боғлаб кўйиш бирмунча нотўғри. Чунки ҳар карз олувлеч билан банк ўтрасидаги муносабатлар карз олувлечнинг лаётгалигига даражасидан келиб чиқиб белгиланадиган жараёндир.

- Ставка пасайдигани учун тикорат банклари томонидан тақдим этилаётган кредит фоизлари ҳам тушадими?

- Эндилика оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурлари доирасидаги кредитлар йиллик 17,5 фоиз ставкада ажратилади. Якка тартибдаги ўй-жойни куриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаш мақсадлари учун ажратиладиган ипотека кредитлари Марказий банкнинг асосий ставкасидан тўрт фоиз бандга юкори ставкада ажратилиши беғиланган. Яни, ушбу мақсадлар учун хам кредитлар йиллик 17,5 фоиз ставкада ажратилади. Умуман олганда, давлат дастурлари доирасида ажратилаётган ипотека, таълим ва бошқа кредитларга ўзининг ижобий тъасирини кўрсатади.

Яна бир мухим эслатма, тикорат банкларида Марказий банкнинг асосий ставкасига боғланган омонатлар фоизи ҳам тушади. Шунинг учун омонат шартларини яна бир бор кўздан кечириб кўйишингизни тавсия қиламиз.

- Хориждан Ўзбекистонга пул ўтказмалари кўпайдими ёки камайдими?

- Биринчи ярим йилликда Ўзбекистонга пул ўтказмалари микдори прогноздан икки баробар кўп – 6,5 миллиард долларни ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 25 фоизга кўпайди. Бу меҳнат миграцияси географиясининг диверсификацияси давом этаётгандан дарах беради.

Биз декабрь, апрель сўйларидаги прогнозларимизда пул ўтказмалари 11-12 фоиз микдорида ўсишини таҳмин қилган эдик, ҳақиқатда бу ўтгаришиз бизнинг таҳминларимизга қараганда 2 баравар юкори суръатда ўсмокда.

Агар рақамларда айтадиган бўлсак, АҚШдан келадиган пул ўтказмалари ўтган йилга қараганда 43 фоизга, Германиядан пул ўтказмалари 64 фоизга, Польшадан қарийб 2, Жанубий Кореядан 1,9 баробарга ўсганини

кўриш мумкин.

Шу ўринда, Россиядан келаётган пул ўтказмалари улуши икки йил олдин 81-82 фоизни ташкил этган бўлса, 2024 йил биринчи ярим йиллик якунлари бўйича бу кўрсаткич (4 миллиард 950 миллион доллар) 77 фоизга тушган.

Биринчи ярим йилликда асосий савдо ҳақмаларидаги юкори иктиносидёт ўсиш, экспорт хом ашё товарларининг биржа нархлари куляй шаклланishi таъсирида олтиниз экспорт ҳажми 11 фоизга ўстан. Импорт ҳажмининг ўсиши мувозанатлабиши, 10,6 фоизга тенг бўлди, бу кўрсаткич ўтган йилнинг мос даврида 17 фоизни ташкил килганди. Экспорт ва пул ўтказмаларининг кўпайши натижасида иктиносидётва валюта оқими сезиларни ошиши кузатилмоқда. Натижада сўмнинг айирбошлаш курси нисбатан барқарорлашган. Биринчи ярим йилликда сўмнинг АҚШ долларига нисбатан курси 1,8 фоизга қадрсизланган.

- Бугунги кунда кузатилаётган ва ҳақиқи ўтирољарга сабаб бўлаётган ҳолат - бирорларнинг номига кредит олиши билан боғлиқ фирибагларни жиноятiga қарши қандай чоралар кўриляпти?

- Тўғрисини айтганда, онлайн кредит билан шуғулланувчи банкларда ҳар куни 10-15 мингта операция амалга оширилади. Бу энг тез ўсаётган банк маҳсулотларидан биридан. Шу босдан онлайн кредит олишдаги фирибагларни бизни жуда ўйлантираётган масала. Нафакат бизни, балки бутун дунёдаги ривожлананётган мамлакатлар Марказий банкларини ташвишга соляпти. Конунчилликка бир қатор ўзгаришилар киритишни таклиф қилдик. Июль ойидан бу ўзгаришилар Сенатда қабул қилинди. Тикорат банкларига маълум минимал талаблар белгилаяпмиз. Бу ҳар бир инсон томонидан кредит расмийластирилишини чеклаб қўйиш амалиёти бўлиб, тизим орқали фуқароларнинг розилигисиз банкларнинг кредит бериси имконияти чекланади. Иккинчидан, кредит олиши жараёнда ҳақиқатан ҳам кредитни шахснинг ўзи олаётганини қайта текшириш амалиётини жорий этиш режалаштирилмоқда. Бу икки усуlda таъбиқ қилинади. Биринчи усуlda бевосита кредит олимокчи бўлаётган шахсни хабардор килиш орқали, иккинчи усуlda кредит ҳақиқатан ҳам ўша фуқаро томонидан кредитни олинаётганини маълум воситалар билан розилик бериси тизими орқали назорат килиш механизмни ишлаб чиқилмоқда.

Шунингдек, банклар томонидан маълум жиҳатдан шубҳали түолган операцияларни тұхтатыб қўйиш масаласи ҳам кўриб чиқиляпти.

Тоштемир ҲУДОЙҚУЛОВ,
"Ўзбекистон овози" мухбири.

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0006-raqam bilan